

A Fővárosi Ítéltábla dr. Budaházi János ügyvéd (fél címe 1) által képviselt felperes neve(...) felperesnek a Dr. Nagy Gábor László Ügyvédi Iroda (fél címe 3, ügyintéző: dr. Nagy Gábor László ügyvéd) által képviselt ... (...) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2017. január 11-én meghozott 33.G.40.047/2015/48. számú ítélete ellen a felperes részéről 53. és Gf/3. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja;

kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 100.000 (Százezer) forint + áfa összegű másodfokú perköltséget;

megállapítja, hogy a felperes személyes költségmentességére tekintettel a le nem rótt 736.000 (Hétszázharminchatezer) forint jogorvoslati illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét - melyben részben hitelkiváltásra, részben szabad felhasználásra szánt kölcsön nyújtására az alperessel ...-én megkötött svájci frank alapú szerződés vonatkozásában elsődlegesen annak létre nem jöttét, másodlagosan az érvénytelenségét, harmadlagosan a tisztességtelensége megállapítását és hatályossá nyilvánítását, valamint az alperes túlfizetés visszatérítésére kötelezését kérte - elutasította. Kötelezte, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 584.200 forint perköltséget; megállapította, hogy a le nem rótt 552.000 forint kereseti illetéket a Magyar Állam viseli.

Határozata indokolásában rögzítette, hogy a kereset elbírálására az 1959. évi IV. törvény (rPtk.) és az 1996. CXII. törvény (rHpt.) szerződéskötéskor hatályos rendelkezéseit kell alkalmazni és elsődlegesen a szerződés létre nem jöttére alapított kereseti kérelem megalapozottságát vizsgálta. Nem osztotta a felperes azon álláspontját, hogy a kölcsönösszeg, illetve a törlesztőrészlet nem kellően meghatározott, figyelemmel a kölcsönszerződés II.1.2. és II.1.3. pontjaiban foglaltakra, amelyekből egyértelműen megállapítható, hogy a svájci frankban megadott tartozás összege a kiinduló pont, az kerül előbb forintosításra, majd a deviza alapúság miatt svájci frankban meghatározásra. A hitelkiváltásnál felhasználásra kerülő kölcsönösszeg számszakilag nem is lett

volna meghatározható, mert a folyósításkor érvényes árfolyam és a korábbi hitelező felé fennálló pontos tartozás mértéke a szerződéskötéskor nem volt ismert. Jelentősége annak van, hogy a ...Zrt. által meghatározott tartozást kell kifizetni, az ennek során alkalmazandó árfolyamok egyértelműen megjelölésre kerültek, a pénzügyi művelet utólag is ellenőrizhető volt. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint ugyanez irányadó a törlesztőrészletekre is, a szerződés I.7. pontja megjelölte a kirovó pénznyomban mind a türelmi időre, mind az azt követő időszakra a szerződéskötés napján alkalmazott árfolyammal kalkulált törlesztőrészletet, a II.5.1. pont pedig a törlesztési árfolyamot rendelte alkalmazni. Az átváltás szabályozottsága folytán az 1/2016. PJE határozat 1. és 2. pontjai, a rHpt. 213. § (1) bekezdés a) és e) pontjai szerinti feltételek teljesültek, és az ekként meghatározott, ténylegesen folyósításra kerülő összeget a szerződés mellékletét képező értesítő levél tartalmazta. Mindezt a kölcsönszerződés létre nem jöttére történő hivatkozás alaptalan.

Az elsőfokú bíróság az alperes kifogására figyelemmel vizsgálta, hogy a felperes fogyasztó-e, a közöttük létrejött kölcsönszerződés fogyasztói szerződésnek minősül-e. A rPtk. 685. § d) és e) pontjai, a rHpt. 2. számú mellékletének III.5., III.13., III.22. pontjai, a rHpt. 6. számú mellékletének 6. pontja, a 87/102/EGK irányelv 1. cikk. (2) bekezdés a) pontja, a 93/13/EGK irányelv 2. cikk b) pontja, a rHpt. évi XLVII. törvénnyel történő módosítása felhívásával -utalva az Alaptörvény XXVIII. cikkében meghatározott jogszabályértelmezési elvre - arra vont le következtetést, hogy fogyasztási kölcsön alatt nemcsak olyan ügyletet kell érteni, ahol a természetes személy ellenérték fejében nyereség, illetve vagyonszerzés miatt előre, egyedileg meg nem határozott ügyletek megkötésére irányuló rendszeresen folytatott gazdasági tevékenység keretében veszi fel a kölcsönt, hanem olyan szerződést is érteni kell alatta, amellyel szintén nyereség, illetve vagyonszerzés miatt, de nem rendszeresen folytatott, hanem egyetlen esetre vonatkozóan történik természetes személy által a kölcsönfelvétel. A fogyasztó védelme ugyanis szorosan kapcsolódik a saját célra történő beszerzés fokozott védelmének az igényéhez, a nyereség célú, önálló foglalkozás és gazdasági tevékenység keretei közötti tevékenységet indokolatlan olyan fokozott védelemben részesíteni, mint a magáncélú felhasználást.

A perbeli kölcsön kettős felhasználású volt: egyrészt hitelkiváltás, másrészt szabad felhasználás. A kiváltásra került kölcsön házfelújítási célt szolgált, így a rHpt. szempontjából lakossági kölcsönnek, a rPtk. alapján fogyasztói szerződésnek minősül. A felperes úgy nyilatkozott, hogy a kölcsön szabad felhasználású részét lakásvásárlásra fordította, majd azt, hogy a szülei lakását, illetve az általa megvásárolt ... utcai lakást újította fel, ezen állításait azonban nem igazolta. A ... utcai lakás megszerzésének forrásául 3-4.000.000 forint spórolt pénzt jelölt meg, azonban nem tudott magyarázatot adni, hogy a havi 130.000 forint összegű jövedelméből hogyan tudott ekkora összeget megtakarítani. A rendelkezésre álló okiratokból nem állapítható meg az a felperesi állítás, hogy a ... utcai lakást vásárolta meg a kölcsönből, mivel azok egyértelműen követelésvásárlást igazolnak. A ... utcai lakás felújítása nem bizonyított, az sem, hogy a törlesztőrészletek emelkedése miatt kellett eladnia; a felújítást cáfolja, hogy a továbbértékesítéskor éppen a vevő általi felújítás miatt állapottak meg a teljes vételár kifizetése előtti birtokba adásban, és mivel a szülei már nem tudták támogatni, állítása szerint baráti kölcsönökből fizette a megemelkedett törlesztőrészleteket. Ennek ellentmond, hogy a ... utcai lakás értékesítéséből befolyt vételárat nem az alperessel szembeni tartozás kiegyenlítésére használta fel, hanem „felélte”, a kölcsönt mintegy 10 hónappal később újabb áthidaló kölcsönből fizette vissza. A pénzfelhasználás felperes által előadott módja azonban életszerűtlen, mert amennyiben valóban fizetőképesség hiánya merült fel, akkor a befolyt vételárat azonnal törlesztésre fordította volna.

Az elsőfokú bíróság arra vont le következtetést, hogy felperes nem lakóingatlant, hanem követelést vásárolt, majd a fedezetre gyakorolta a biztosítékul szolgáló vételi jogot, majd pár hónappal később jelentős felárral tovább is értékesítette az ingatlant. A fent kifejtettekből következően a

továbbértékesítés oka nem a pénzszűke volt, az eladással realizált jelentős hozam nem igazolt ingatlanfelújítással nem magyarázható, és a törlesztőrészletek megemelkedésére való hivatkozás is alaptalan, mert ... decemberében az első törlesztőrészletet meg nem haladó mértékű volt az esedékes összeg, csak a januári részletek emelkedtek meg jelentősebben, mintegy 10%-kal, ekkorra azonban már az ingatlan eladásra került. Értékelte az elsőfokú bíróság azt is, hogy a ... utcai ingatlant nem a saját lakhatása biztosítása céljából vásárolta, oda át sem jelentkezett. Mindebből arra a megállapításra jutott, hogy felperes részben nyereségszerzés céljából, tehát gazdasági tevékenysége keretében vette fel a szabad felhasználású kölcsönt, így a kereset tárgyát képező jogviszony nagyobb részt nem fogyasztói, illetve lakossági szerződés, a jogvitát pedig erre figyelemmel kellett elbírálni.

Fogyasztói szerződés hiányában a tisztességtelen szerződési kikötés megtámadásra adott volna alapot, a felperes azonban a rPtk. 236. § (1) bekezdés és (2) bekezdés c) pontja szerinti, az első törlesztéstől számított egy éves határidőt elmulasztotta, így a kölcsönszerződés II.3.1. és II.8.1. pontjainak tisztességtelenségére alapított kereseti kérelem nem megalapozott. Megjegyezte az elsőfokú bíróság, hogy amennyiben a jogviszony fogyasztói jellegű lenne, a kezelési költség, az előtörlesztés és végtörlesztési díj svájci frankban történő megállapítása nem tisztességtelen.

Az elsőfokú bíróság ugyancsak a fogyasztói és a lakossági jelleg részleges hiánya miatt találta megalapozatlannak az árfolyamkockázatról történő tájékoztatás elégtelenségére tekintettel az árfolyamváltozást a felperesre terhelő szerződési feltétel tisztességtelenségére alapított kereseti kérelmet is. Megjegyezte az elsőfokú bíróság, hogy a tájékoztatás elégtelensége egyébként sem áll fenn, a kockázatfeltáró nyilatkozat 4. pontja az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő fogyasztó számára világos és érthető volt, megfelelt a rHpt. 203. § (6) bekezdésében és (7) bekezdés a) pontjában foglaltaknak, tartalmazta az árfolyamkockázat ismertetését, annak hatását a törlesztőrészletre, felhívta a figyelmet arra, hogy a részlet a forintkölcsönhöz képest gyakrabban és nagyobb mértékben változhat, a változás iránya egyaránt lehet kedvező és kedvezőtlen, érzékletesen bemutatta, hogy a forint árfolyamának erősödése és gyengülése kézzelfogható következménye mit jelent. A kockázatfeltárás korlátozást nem tartalmazott, egyértelmű, hogy korlátlanul a felperest terhelte. Sem a rPtk., sem a rHpt. nem írt elő a múltbeli, illetve a jövőbeli árfolyamváltozás irányára és mértékére vonatkozó tájékoztatást, utóbbi a Kúria 6/2013. PJE határozatából sem következik.

A rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjára alapított semmisségi kifogást is alaptalannak ítélte az elsőfokú bíróság azzal, hogy amennyiben a kölcsönszerződés mégis lakossági, illetve fogyasztási jellegű lenne, akkor sem ütközne ezen jogszabályi rendelkezésbe, mert a kölcsönszerződés 7. pontja a kirovó pénznemben egyértelműen megjelölte a várható törlesztőrészlet összegét, az 5. pontban foglaltak alapján kiszámítható a törlesztés napján fizetendő, a törlesztési árfolyammal számított forintösszeg. Ekként a vitatott kikötés megfelel a rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjában és az 1/2016. PJE határozat 2. pontjában foglaltaknak. Ugyanez irányadó a kölcsönösszegre, a rHpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjába és az 1/2016. PJE határozat 1. pontjába ütközés nem áll fenn, megfelel azon elvárásnak, hogy a kölcsön tőkeösszege akár a kirovó, akár a lerovó pénznemben meghatározásra került és abból kiszámítható a másik pénznemben fennálló tartozás. A perbeli kölcsönszerződés 2. pontja túl is teljesíti ezt a követelményt, mert mind a forintösszeg, mind a svájci frankban meghatározott kölcsönösszeg, mind pedig a kettőjük közötti árfolyam mértéke számszakilag meghatározott.

Nem értett egyet az elsőfokú bíróság a kölcsönszerződés rHpt. 5. § (2) bekezdés d) pontjába ütközésére alapított érvénytelenségi kérelemmel sem. Ezen jogszabályhely szerint pénzváltási tevékenység végzésére kizárólag a hitelintézet jogosult, deviza alapú kölcsön esetén a kirovó és a lerovó pénznem közötti átváltás nem pénzváltás, utóbbi a 2001. évi XCIII. törvény 2. § 4. és 6.

pontjai alapján egyértelműen a készpénz árfolyamok közötti átváltását jelenti. Emellett a rHpt. előírásainak a megszegése csak akkor eredményez semmisséget, ha azt a rHpt. kifejezetten előírja, ennek hiányában a rPtk. 200. § (2) bekezdése szerinti jogszabályba ütközés nem állapítható meg.

Rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy a perben a jogi képviselet kötelező volt, így a kereset megváltoztatására az 1952. évi III. törvény (rPp.) 146/A. § (1) bekezdése az irányadó. A perben az alperes nem tett kifejezett beleegyező nyilatkozatot, így az ellenkérelme 2014. június 12-i ismertetését követő 30 nap állt a felperes rendelkezésére keresetváltoztatásra, ezért a 2014. június 17-i jognyilatkozata határidőben érkezett, az azt követő - 2014. november 28-i és 2014. december 4-i - keresetváltoztatás viszont elkésett. Nincs annak jelentősége, hogy az alperes a 2014. december 4-én beérkezett keresetváltoztatásra határidőben érkezettként nyilatkozott, a tévedése ugyanis nem tekinthető beleegyezésnek, utóbbinak egyértelműnek, határozottnak kell lennie, amelyből kitűnik a keresetváltoztatás megakadályozásának a jogáról történő kifejezett lemondás. Alapítván hivatkozott a felperes a rPp. 146/A. § (4) bekezdése szerinti feltételek teljesülésére is. Irreleváns, hogy a 2015. április 2-i tárgyaláson szerzett arról tudomást, a perbeli időszakban az alperesnek nem volt forint konstrukciója, utóbbi ugyanis nem olyan tény, amelyre alapítva lehetetlen szolgáltatásra hivatkozással keresetváltoztatást lehet előterjeszteni, mert a forintban történő kihelyezéstől el kell választani a tartozás kényszerhelyzetben történő alperes általi átváltását. Helytállóan hivatkozott az alperes arra, nem volt akadálya annak, hogy amennyiben úgy ítéli meg, a számlavezetőjénél, a ...rt.-nél a devizában nyilvántartott kölcsön forintosítását kérhette, a szerződés 13.4. pontja ezen kényszerforintosításra biztosított számára lehetőséget azzal, hogy a Hirdetményben közzétételre kerülő kamatkondíciók lesznek irányadók. A forintkonstrukció szerződéskötés kori hiánya azért sem teheti lehetetlenné a szolgáltatást, mert a szolgáltatásra kötelezettnek nem a szerződéskötéskor, hanem a teljesítés időpontjában kell késznek lennie annak nyújtására, a svájci frankban nyilvántartott tartozás forintra átváltásának a lehetősége pedig nem a felperes részére nyújtott szolgáltatás, hanem az alperes számára a fizetőképesség fenntartását biztosító lehetőség volt. Amellett, hogy az egy éves megtámadási határidő a perindításig többszörösen eltelt, a tévedésre és a megtévesztésre azért sem lehet eredménnyel hivatkozni a forintkonstrukció hiányára alapítottan, mert a szerződés II.13.4. pontja egyértelműen az alperes jogosultságaként jelölte meg a forintra konvertálás lehetőségét.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben kérte annak megváltoztatását, a keresetnek helyt adó határozat meghozatalát.

A másodfokú eljárás során 2020. január 27. napján kelt nyilatkozatában előadta, álláspontja szerint a Kúria Konzultációs Testületének 2019. április 10. napján tartott ülése emlékeztetőjében foglalt iránymutatás a korábban a 2014. évi XL. törvény (DH2. tv.) 37/A. § rendelkezéseit alapul vett elszámolást felülírta, erre tekintettel a kereseti kérelmét akként tartotta fenn, hogy elsődlegesen - a Ptk. 227. §-a és 210. § (1) bekezdése alapján - kérte annak megállapítását, hogy a felek között nem jött létre a perbeli kölcsönszerződés; másodlagosan a szerződés érvénytelenségének (semmisségének) a megállapítását a 2/2014. PJE határozat szerint - a tájékoztatási kötelezettség elmulasztása miatt - a rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdéseiben, valamint a rPtk. 205. § (3) bekezdésében előírt tájékoztatási kötelezettség betartásának elmulasztása miatt, a rPtk. 209. §-209/A. § (2) bekezdése, a 200. § (1)-(2) bekezdése, a 6/2013. PJE határozat 2. pontja, a rHpt. 213. § (1) bekezdés a) és e) pontjai, a rPtk. 227. §-a, a rPtk. 210. § (1) bekezdése, a rHpt. 210. § (1)-(2) bekezdése, illetve az 58. § (1)-(2) bekezdése, az 59. § (1) bekezdése, a rPtk. 217. § (1) bekezdése, a 205. § (1)-(2) bekezdése és a 207. § (5) bekezdése alapján. Ezen érvénytelenségi okok esetén a semmisségből fakadóan kérte a szerződés érvényessé nyilvánítását, a felek közötti elszámolásnál a Kúria 2019. június 19-i napi konzultációs testületi állásfoglalás I. számítási módját vette alapul, erre

figyelemmel 2020. január 27-ig számolt késedelmi kamattal együtt az alperest 2.437.371 forint és késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni. Hangsúlyozta, hogy mivel a kezelési költség és a végtörlesztési díj tisztességtelen szerződési feltétel, ezért ezeket az elszámolásnál nem vette figyelembe.

Álláspontja szerint a 2014. június 17-e után előterjesztett keresetváltoztatásainak a rPp. 146/A. § (6) bekezdésére alapított elutasítása jogszabálysértő. Az alperes ugyanis - a 2015. augusztus 4-én kelt előkészítő irata 1. pontjában foglaltakból kitűnően - hozzájárult a 2014. november 28-i keresetmódosításhoz, ugyanezen nyilatkozatában az alperes csak a kölcsönszerződés létre nem jötte vonatkozásában emelt kifogást, az e körbeni keresetmódosítás a rPp. 146/A. § (4) bekezdése értelmében megengedett, a felperes ugyanis a 2015. április 2-i tárgyaláson tett alperesi nyilatkozatból szerzett tudomást arról, hogy a perbeli szerződéskötés időpontjában nem volt forint konstrukciója. A felperes viszont annak hatására írta alá a kölcsönszerződést, hogy azt a tájékoztatást kapta, az árfolyamkockázattól azért nem kell tartania, mert a pénzintézet fenntartja magának a jogot arra, hogy kedvezőtlen változás esetén a devizaszerződést forintszerződésre váltsa át. Ezen tájékoztatással összhangban áll a kölcsönszerződés 13.4. pontja. Az alperes saját állítása szerint nem rendelkezett forint hitel-szerződési konstrukcióval, így a szerződés valótlán rendelkezést tartalmazott, mely érvénytelenséget eredményez.

Előadta továbbá, hogy az elsőfokú bíróság tévesen minősítette a peres felek közötti jogviszonyt, az ugyanis a rPtk. 685. § e) pontja, a rHpt. 2. számú melléklet III. fejezet 5., 13. pontjai, a kölcsönszerződés II.4. pontja, a 2008. február 21-től hatályos Lakossági Üzletszabályzat (Üzletszabályzat) I.3. pontja alapján fogyasztói szerződésnek minősül, ezen jelleget egyébként az alperes a 2015. január 28-i ellenkérelme 3. pontjában elismerte, és ennek további alátámasztására szolgál, hogy vele a DH2. tv. rendelkezésének megfelelően elszámolt. Utalt arra is, hogy a perbeli kölcsönszerződés pénzpiaci-tőzsdei befektetési szerződés, ahol minden kockázat a felperesé, az alperes pedig nyereszkesedik a jogügyleten, ez pedig a rPtk. 200. § (2) bekezdése szerint jóerkölcsbe ütközik, továbbá a befektetői tevékenységre jogosultság hiánya miatt a szerződés jogszabályba is ütközik.

Véleménye szerint a perbeli kölcsönszerződés az 1/2016. PJE határozat és a rHpt. 213. § (1) bekezdés a) és e) pontjai, illetve a rHpt. 210. § (2) bekezdése alapján semmis, mert a I.2. pont, II.1. pont, I.7. pont rendelkezéseivel nem meghatározott sem a kölcsönösszeg, sem a törlesztőrészlet, a „várható” kifejezés nem elégíti ki a jogszabályi követelményeket a törlesztőrészlet összegére, azok egyébként is tájékoztató jellegűek, mert a szerződés is rögzíti, hogy az ott meghatározott összegek csupán várhatóak, nem az aláírás napjára irányadó tájékoztatás szerinti árfolyam lesz a ténylegesen alkalmazandó a keretösszeg és a törlesztőrészletek meghatározása tekintetében, hanem a folyósításkor érvényes, amely a felek által előre nem volt ismert. A kölcsönszerződés csak svájci frankban rögzíti a törlesztések összegét, holott a felperest terhelő fizetési kötelezettség meghatározásának is forintban kellett volna történnie, mert a kölcsön nem deviza, hanem deviza alapú forint kölcsön volt; nem állapítható meg, hogy a felek miként állapodtak meg a kölcsön törlesztőrészletének forintban való meghatározásában. Nem tartalmazza, hogy a havi törlesztőrészleteket milyen árfolyammal kell számolni, azt sem, hogy az alperes által alkalmazott napi több árfolyamból melyik az irányadó, így a rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjának sérelme megvalósult.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú ítélet helybenhagyását.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság alapos tényfeltárást követően helytálló döntést hozott. Okirattal bizonyított, hogy a felperes követelésvásárlóként használta fel az alperes által folyósított kölcsönt, nyomott áron vette meg a követelést, és annak kötelezettje fizetéseképtelensége miatt váltotta be a vételi jogát és realizált rövid idő alatt több millió forint nyereséget. Az elsőfokú bíróság

a hazai és az európai joggyakorlatot részletesen bemutatta, helyesen ismertette, hogy a követelészvásárlás mely okból nem tekinthető fogyasztói szerződésnek. Az Alaptörvény 28. cikkelyével összhangban a józan ész alapján nyilvánvaló, hogy az Üzletszabályzat generális szabályai mögé bújva nem leplezhette ezen státuszbeli hiányosságát a felperes, a fogyasztóvédelem célja a nem üzletszerű, a nem gazdasági célú felhasználás kiemelt védelemben részesítése. A követelés vásárlásához felvett hitel akkor sem fogyasztói cél, ha a kölcsönszerződés címéből ez nem derül ki, és akkor sem, ha a pénzügyi vállalkozás elszámolási kötelezettségének a felperes felé is eleget tett.

Álláspontja szerint helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperes soha nem adott kifejezett és egyértelmű hozzájárulást a felperes keresetváltoztatásaihoz, ugyanakkor az elsőfokú ítélet az elutasított keresetváltoztatás vonatkozásában is kifejtette érdemi jogi álláspontját, valamennyi kérelem alaptalanságára vont le következtetést. A fellebbezésben hivatkozott ítéleti döntések hatályon kívül helyezettek, vagy nem rendelkeznek relevanciával. Helyesen fejtette ki az elsőfokú bíróság, hogy a forintosítás jog és lehetőség volt az alperes számára, semmiképpen sem kötelezettség.

A szerződés tárgya és a törlesztőrészletek meghatározottsága hiányára vonatkozó felperesi fellebbezési érvelés tekintetében kérte a Kúria azonos tényállású ügyben hozott határozatai figyelembevételét. Az ellenkérelem-kiegészítésében kifejtette, a szerződés tárgyának meghatározása egyértelműen megfelel a Kúria 6/2013-as és 1/2016-os PJE döntéseinek. A perbeli szerződés árfolyamkockázati tájékoztatása - a 6/2013-as és 2/2014-es PJE határozatban, valamint a Kúria az Európai Unió Bírósága (EUB) döntéseiben felállított követelményrendszereket értelmező, 2019. április 10. napján közzétett állásfoglalására tekintettel a- megfelelő. E körben hivatkozott a Kúria Pfv.V.20.637/2018/5. és Pfv.I.20.929/2019. számú, a perbelihez hasonló tájékoztatás tárgyában meghozott ítéletek indokolására. Utalt továbbá a benyújtott hiteligényléshez kapcsolódó kockázatfeltáró nyilatkozat tartalmára is, amely eleget tesz a rHpt. 203. § (4) és (5) bekezdéseiben foglalt követelménynek is. Felhívta az Alkotmánybíróság 3098/2016. (V.24.) számú határozatának [34] pontját, melyből következően vannak a szerződéskötést követően normatív úton eldöntött kérdések. A felek szerződési rendelkezése lehetővé tette azt is, hogy a kölcsönszerződés forintosítására sor kerüljön, erre még az alperes - az adott feltételek bekövetkezésével - egyoldalúan maga is jogosult volt. A szerződéskötés után bekövetkezett, de figyelmen kívül nem hagyható jogszabályi változások következtében a felperesnek a szerződés alapján korábban fennálló tartozása forintban fennálló tartozássá vált, amit nem lehet még mindig deviza alapúként kezelni és nem lehet az eredeti szerződéses konstrukcióra visszatérni, mert a szerződésnek a törvény kötelező jellegű rendelkezése folytán bekövetkező szerződésmódosulással meghatározott tartalmát nem lehet megváltoztatni.

A fentiekben túlmenően vitatta a felperes elszámolási levezetését.

A Fővárosi Ítéletőrtábla a 10.Gf.40.246/2017/8. és a 10.Gf.40.661/2018/6. számú végzéseivel az EUB előtt C-51/17. és C-621/17. számokon folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárások befejezéséig a per tárgyalását felfüggesztette, a határozathozatalt követően a másodfokú eljárást folytatta.

A Fővárosi Ítéletőrtábla az elsőfokú bíróság ítéletében megállapított tényállást azzal egészíti ki, hogy az alperes szerződéskötéskor hatályos Üzletszabályzatának I.1.3. pontja első mondata akként rendelkezett, a jelen Üzletszabályzatban részletezett és a Hirdetményben meghatározott, devizanemben nyilvántartott szabad felhasználású kölcsönök (deviza alapú kölcsönök) a rHpt. 2. számú mellékletének III.5. pontja és 13. pontja szerint lakossági kölcsönnek és azon belül

fogyasztási kölcsönnek minősülnek, így azt kizárólag természetes személyek, nem üzletszerű tevékenységük keretében vehetik igénybe.

2018. október 8. napjától az alperes neve a szerződéskötéskori ... Zrt.-ről alperes neve-re változott.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a rPp. 253. § (3) bekezdése alapján a fenntartott kereset, a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között bírálta felül és a fellebbezést az alábbiak szerint megalapozatlannak találta.

Az elsőfokú bíróság a kereset elbírálásához szükséges releváns tényállást a fenti kiegészítéssel helyesen állapította meg és abból helytálló jogi következtetést vont le, érdemben megalapozott jogi indokolással utasította el a felperes keresetét.

A Fővárosi Ítéltábla elsődlegesen az elsőfokú bíróságnak a felperes keresetváltoztatásával kapcsolatos álláspontját vizsgálta, mivel ez az egész másodfokú eljárás kereteit befolyásolja. Egyetértett a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság azon megállapításával, hogy az alperes az elsőfokú eljárás során nem adott a rPp. 146/A. § (3) bekezdésében előírt hozzájárulást egyetlen felperesi keresetváltoztatáshoz sem; nem tekinthető ilyennek a 2014. december 4-én beérkezett keresetváltoztatásra tett nyilatkozata. Alperesi beleegyezés hiányában a rPp. 146/A. § (4) bekezdésében meghatározott diszjunktív feltételek fennállása vizsgálatának volt relevanciája. Felperes e vonatkozásban arra hivatkozott, a 2015. április 2-i tárgyaláson tett alperesi nyilatkozatból szerzett tudomást arról, hogy a perbeli szerződéskötés időpontjában nem volt forint konstrukciója, és erre alapította a rPtk. 227. § (2) bekezdésében meghatározott lehetetlen szolgáltatásra vonatkozó semmisségi hivatkozását. Az alperes először a per 2015. április 2-án tartott tárgyalásán (26.G.40.047/2015/9. számú tárgyalási jegyzőkönyv, 6. oldal utolsó előtti bekezdés) nyilatkozott úgy, hogy a perbeli szerződés megkötésének időszakában nem volt forint hitel terméke, ezért ez olyan, a rPp. 146/A. § (4) bekezdésében foglalt tény, amelyről a felperes önhibáján kívül, az első tárgyalást követően szerzett tudomást, ekként keresetváltoztatás alapjául szolgál. A további, a keresetváltoztatásokban megjelölt semmisségi okok vonatkozásában azonban nem állapítható meg az alperes beleegyezésétől független, a rPp. 146/A. § (4) bekezdésére alapított körülmény, ilyenre a fellebbezésben sem hivatkozott, ezért azok érdemi elbírálása szükségtelen volt.

Az elsőfokú bíróság - annak ellenére, hogy a felperes keresetváltoztatását elutasította - elbírálta a lehetetlen szolgáltatásra irányuló kereseti kérelmet és a rPtk. 210. § (1) bekezdésére tett hivatkozást, így az elsőfokú bíróság ítélete e vonatkozásban is érdemi felülbírálatra alkalmas volt.

A Fővárosi Ítéltábla nem értett egyet az elsőfokú bíróság azon álláspontjával, hogy a perbeli szerződés nem fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés, ez ezzel kapcsolatos véleményét a 10.Gf.40.246/2017/8. számú és a 10.Gf.40.661/2018/6. számú végzéseiben részletesen kifejtette, azt változatlanul fenntartja és az alábbiakra mutat rá.

A kölcsön igénybevétele fogyasztói, fogyasztási jellegének a megítélése tekintetében a jogszabályi és a szerződéses rendelkezéseknek, illetve a szerződéskötés folyamata során a szerződés megkötéséig a felek által ismertté vált körülményeknek van jelentősége, a szerződéskötést követően a szerződéskötés céljával kapcsolatos esetleges információknak nincs relevanciája. A perbeli kölcsönszerződés megkötésének az időpontjában a rHpt. nem rendelkezett a fogyasztó fogalmáról, csak a fogyasztási és a lakossági kölcsön fogalmát határozta meg. A rHpt. alkalmazási körében fogyasztási kölcsön: a mindennapi élet szokásos használati tárgyainak megvásárlásához, javíttatásához, illetve szolgáltatások igénybevételehez - a természetes személy részére - nyújtott

kölcsön és a felhasználási célhoz nem kötött kölcsön, ha a kölcsönt a természetes személy nem üzleti tevékenysége keretében veszi igénybe (rHpt. 2. számú melléklet III.5. pont). A lakossági kölcsön: a fogyasztási kölcsön, valamint a lakás, illetőleg üdülő vagy egyéb ingatlan vásárlására, építésére, felújítására, bővítésére, korszerűsítésére, továbbá közműfejlesztésre a természetes személy által igénybe vehető kölcsön (rHpt. 2. számú melléklet III.13. pont). Alanyi oldalról tekintve a felperes a perbeli jogviszonyt természetes személyként létesítette az alperessel és a szerződéskötéskor a kölcsönszerződésben rögzített kettős cél, egyrészt a hitelkiváltás, másrészt a szabad felhasználás sem engedett következtetni arra, hogy a fenti jogalanyiséga ellenére a gazdasági élet professzionális szereplőjeként járna el. A perbeli jogviszony tárgyát, a hitelkiváltást tekintve egységes a bírói gyakorlat abban, hogy ezen hitelcél nem változtatja meg az eredeti kölcsön célját, ezért, ha az a kölcsön, amelynek a kiváltására az újabb kölcsönt felvették, fogyasztási, lakossági kölcsön volt, akkor a kiváltásra szolgáló hitel is ilyen jellegűnek minősül (BH2016. 83.). Fellebbezéssel nem vitatott az elsőfokú ítéletben annak rögzítése, hogy a kiváltott kölcsön a rHpt. szempontjából lakossági szerződésnek minősül.

Amennyiben nem lenne megállapítható a kiváltásra kerülő kölcsön célja, viszont az egyértelmű, hogy a perbeli kölcsön vegyes rendeltetésű, mert a hitelkiváltáson túl abban felhasználási célhoz nem kötött tétel is volt, önmagában utóbbiból arra kell következtetni - a banki ügyfelek teljesebb védelmét biztosító fogyasztóvédelmi rendelkezések adósra kedvezőbb értelmezése alapján -, hogy a felperes fogyasztóként fogyasztási kölcsönszerződést kötött az alperessel, az általa nyújtott kölcsön megfelel a rHpt. fogyasztási, lakossági kölcsönre vonatkozó jogszabályi kritériumainak.

A szabad felhasználású kölcsön esetén egyébként annak közelebbi rendeltetése a szerződéskötéskor nem ismert, általános korlátja a közerkölcsöt sértő és a jogszabály által tiltott célra fordítás. Az alperes a perben maga sem állította, hogy a szabad felhasználás lehetőségéből gazdasági, szakmai célú szerződéskötési célra kellett volna következtetnie, az utóbb tudomására jutott tényeknek, adatoknak pedig - a korábban már kifejtettek szerint - a szerződés fogyasztói vagy nem fogyasztói minőségének a megítélése körében nincs jelentősége. Erre tekintettel csupán megjegyzi a Fővárosi Ítéltábla, hogy többlet tényállás hiányában önmagában a vagyongyarapodásra törekvés sem tekinthető gazdasági, szakmai tevékenységnek, az előbbi ugyanis a gazdasági életben való aktív részvételt, adott tevékenység üzletszerű, haszonszerzés céljából történő folytatását jelenti a gazdasági élet többi szereplőjével, a szakmaiság pedig szakértelmet igénylő tevékenység esetén merülhet fel. Amennyiben a szerződéskötést követően ismertté váló körülményeknek mégis jelentősége lenne a fogyasztói jelleg megítélése körében, a rHpt. fent idézett kritériumainak nem feleltethető meg a felperes részéről az ítéletben rögzítettek szerinti célra történt szabad felhasználás, ugyanis az alperes által kifogásolt haszonszerzés kétségtelenül kívül esett a felperes gazdasági, szakmai tevékenységi körén, továbbá nem ismétlődő, hanem egyszeri alkalommal történt.

A lakossági, fogyasztási jelleget támasztja alá a perbeli szerződés részét képező alperesi, a szerződéskötéskor hatályos Üzletszabályzat I.1.3. pontja is, amely egyértelműen ilyen jellegűnek minősített valamennyi, az alkalmazási körébe tartozó szerződést.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a felperes mint fogyasztó és az alperes mint pénzintézet között fogyasztási kölcsönszerződés jött létre.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság eltérő jogi álláspontja ellenére vizsgálta a felperes keresetét, ezért - a rPp. 253. § (3) bekezdésében meghatározott korlátokra figyelemmel - az elsőfokú bíróság ítélete érdemi felülvizsgálatára is lehetőség volt.

A fentiekre, valamint a felperes másodfokú eljárás során a 2020. január 27-én kelt beadványában fenntartott keresetére figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla kizárólag az elsődleges, a perbeli kölcsönszerződés létre nem jöttének megállapítására irányuló, valamint a másodlagos kereseti kérelemnek a rPtk. 205. § (3) bekezdése kapcsán az előírt tájékoztatási kötelezettség betartásának elmulasztása miatt előterjesztett, továbbá a rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjába ütközésére alapított kereseti kérelmeit bírálta el.

A Fővárosi Ítéltábla sem a perbeli kölcsönszerződés egésze, sem annak valamely kikötése vonatkozásában nem észlelt hivatalból nyilvánvaló semmisségi okot, továbbá a felperes részéről előterjesztett keresetváltoztatások sem tartalmaztak a bíróság által hivatalból észlelendő semmisségi okot, elbírálásuk ezen okból is szükségtelen volt.

A fenntartott és érdemben elbírálandó elsődleges kereseti kérelemről az elsőfokú bíróság által kifejtett indokolás teljes egészében helytálló, azt a Fővárosi Ítéltábla azzal egészíti ki, hogy a szerződés I.2. pontja forintban rögzítette a jóváhagyott finanszírozási igény összegét (9.200.000 forint), a kölcsön keretösszegét pedig 64.029,91 svájci frankban határozta meg, mely keretösszeg a kölcsönkérelem bírálatának napján érvényes 153,13 HUF/CHF árfolyam alkalmazásával került meghatározásra. A forintban meghatározott kölcsönösszeg svájci frankban kifejezett ellenértéke ily módon a kölcsönkérelem elbírálásának napján irányadó árfolyam figyelembevételével kiszámítható. A szerződés ezért - az 1/2016. PJE határozat 1. pontjában és indokolása IV.1. pontjában foglaltakra is figyelemmel - megfelel a rHpt. 213. § (1) bekezdésének a) pontjában előírt követelményeknek. A létre nem jött szerződés kapcsán szintén hivatkozott rHpt. 213. § (1) bekezdésének e) pontjába ütközés (a törlesztőrészlet összegének meghatározása hiánya) azért nem helytálló, mivel - ahogy arra az elsőfokú bíróság is helytállóan utalt - a szerződés I.7. pontja megjelölte a kirovó pénznyomtatvány mind a türelmi időre, mind az azt követő időszakra a szerződéskötés napján alkalmazott árfolyammal kalkulált törlesztő részletet. Ez a szabályozási tartalom megfelel a rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja értelmezése tárgyában irányadó 1/2016. PJE határozat 2. pontjában és indokolása IV.2. pontjában meghatározottaknak. Ennél fogva mindkét, a szerződés létre nem jöttének megállapítására irányuló kereseti kérelem tárgyában előadott hivatkozás alaptalan.

A Fővárosi Ítéltábla rámutat továbbá arra, hogy a létre nem jött szerződés körében állított rHpt. 213. § (1) bekezdésének a) és e) pontjaiba ütközés megállapítása esetén sem a szerződés létre nem jöttének, hanem semmisségének megállapítását eredményezné. Az elsődleges kereseti kérelem indokolása részeként megjelölt, a rPtk. 210. § (1) bekezdésére tett hivatkozást az elsőfokú bíróság ugyancsak helyesen nem vizsgálta érdemben, mivel a megtámadásra nyitva álló, a rPtk. 236. § (2) bekezdésének c) pontjában előírt határidőt a felperes elmulasztotta, azonban igényérvényesítése határidőn belül történő előterjesztése és hivatkozása megalapozottsága esetén a bíróság ugyancsak nem a szerződés létrejötté hiányát, hanem annak érvénytelenségét állapítaná meg.

A perbeli kölcsönszerződés nem irányul lehetetlen szolgáltatásra, ezért ilyen okból sem állapítható meg a semmissége. Az elsőfokú bíróság e körben releváns indokolása helytálló, azt a Fővárosi Ítéltábla azzal egészíti ki, hogy a 6/2013. PJE határozat rendelkező részének 2., indokolása III.2.d) pontja értelmében a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés nem lehetetlen szolgáltatásra irányuló szerződés [rPtk.227.§ (2) bekezdés] és mivel a pénztartozás a lehető legfajlagosabb szolgáltatás, annak teljesítése lehetetlenülni sem tud mindaddig, amíg a teljesítés helyén törvényes fizetőeszköz létezik. A forint, amelyben a folyósításra és a törlesztésre sor kerül, valamint a deviza alapú kölcsönszerződésekben megjelölt nyilvántartási devizanemek (svájci frank, euró, jen) létező devizanemek. A szerződések nem irányulnak lehetetlen szolgáltatásra, ha az egyes létező pénznevekről való átszámítás szabályait pontosan, szabatosan meghatározzák. Az pedig, hogy az adós helyzete a szerződés megkötését követően kedvezőtlenül megváltozott, nem jelenti azt, hogy a

szerződés lehetetlen szolgáltatásra irányult volna. A felperes a per során nem tett olyan tényállítást, amely a PJE határozatban foglaltaktól eltérő tényállás megállapítására, következésképpen eltérő jogi minősítésre szolgált volna alapul. Az e körben előadott felperesi hivatkozás téves, mivel egyrészt a perbeli szerződés II.13.4. pontja a kölcsöntartozás forintra átváltására kizárólag jogosultságot biztosított az alperesnek, azonban arra nem kötelezte; másrészt a szerződés valamely kikötésének esetlegesen valótlán tartalma nem eredményezi a szerződés érvénytelenségét. A felperes által állított semmisségi ok annak megállapítása esetén szintén nem eredményezné a szerződés létre nem jöttét.

A felperes másodlagos kereseti kérelmében a rPtk. 205. § (3) bekezdésére alapított semmisségi ok szintén megalapozatlan. A rPtk. 205. § (3) bekezdése alapján a felek a szerződés megkötésénél együttműködni kötelesek és figyelemmel kell lenniük egymás jogos érdekeire. A szerződéskötést megelőzően is tájékoztatniuk kell egymást a megkötendő szerződést érintő minden lényeges körülményről. Az együttműködési és tájékoztatási kötelezettség a szerződés teljesítése során is terheli a feleket [rPtk. 277. § (4) és (5) bekezdések]. A felperes a határidőn belül előterjesztett keresetváltoztatásban kizárólag általános jelleggel sérelmezte az alperes tájékoztatási kötelezettségének elmaradását, azt az árfolyamkockázati tájékoztatással azonban kizárólag a keresetváltoztatási határidőn túl kötötte össze, mely okból az árfolyamkockázati tájékoztatás megsértésére alapított - egyebekben az elsőfokú bíróság által szintén elbírált és megalapozatlannak talált - kereseti kérelem elbírálása szükségtelen volt. A felperes kizárólag a rPtk. 205. §-ának (3) bekezdésére alapított kereseti kérelemhez tényelődást nem adott elő, a jogszabály pedig a tájékoztatási kötelezettség esetleges megsértéséhez nem fűzi a semmisség jogkövetkezményét.

A felperes az alperes tájékoztatási kötelezettsége betartásának elmulasztása miatt hivatkozott rHpt. 213. § (1) bekezdése e) pontjának a megsértésére is, azonban konkrét tényelődást nem tett arra vonatkozóan, hogy ez hogyan viszonyul - a kölcsönszerződésben egyébként meghatározott - törlesztőrészek számához, összegéhez, a törlesztési időpontokhoz, ezért az érdemi elbírálásra nem alkalmas.

Végezetül a Fővárosi Ítéltábla rámutat arra, hogy a perbeli szerződés befektetési jellegére tett, általános jellegű felperesi hivatkozás szintén megalapozatlan. A 6/2013. PJE határozat indokolásának III/1. pontja megállapította, hogy a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződések nem rendelkeznek befektetési tartalmi elemmel, egyebekben a felperes e vonatkozásban sem tett olyan tényállítást, amely alapot adott volna a PJE határozatban foglaltaktól esetlegesen eltérő tényállás megállapítására és abból következően eltérő jogi minősítés levonására.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét - részben kiegészített indokolással - a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla az eredménytelenül fellebbező felperest a rPp. 239. §-a alapján alkalmazandó rPp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte az alperes 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdései alkalmazásával, a jogi képviselő által kifejtett tevékenységgel arányban álló, mérsékelt összegben megállapított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltsége megfizetésére; a felperes teljes személyes költségmentessége folytán le nem rótt jogorvoslati illeték viseléséről a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján rendelkezett.

Budapest, 2020. március 10.

dr. Kurucz Zsuzsánna s. k.
a tanács elnöke

dr. Kis Tamás s. k.
előadó bíró

dr. Felker László s. k.
bíró

A kiadmány hitelül:
Szigeti Krisztina
tisztviselő